

แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ
ศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
GUIDELINES FOR COOPERATIVE LEARNING MANAGEMENT TO
ENHANCE EDUCATIONAL OUTCOMES FOR SMALL PILOT SCHOOLS,
CHIANG MAI EDUCATION SANDBOX*

ปาณิสรา ทองล้วน, สุปัน พรเวียง
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Panisa Thongluan, Suban Pornwiang
Faculty of Education, Chiang Mai University
E-mail : Panisa_tho@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ฯ และ 3) ตรวจสอบแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ฯ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูในสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 125 คน ขั้นตอนที่ 2 ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน และขั้นตอนที่ 3 ใช้แบบตรวจสอบกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ใช้แนวทางจำนวน 29 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัญหาความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นปัญหาและมีความต้องการมากที่สุดคือการร่วมปฏิบัติ

2. แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ฯ ประกอบด้วย การทำความเข้าใจเจตนารมณ์ของพรบ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การเชื่อมโยงและทำความเข้าใจความต้องการตามบริบทพื้นที่

* ได้รับทบทวน: 10 เมษายน 2567; แก้ไขบทความ: 28 พฤษภาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2567

การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเปิดโอกาส การสร้างข้อตกลงร่วมกัน การสร้างความเข้าใจและกำหนดตัวชี้วัดการประเมิน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

3. การตรวจสอบความถูกต้องของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แนวทาง; ความร่วมมือ; พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Abstract

The aims of this study to investigate the problems and needs in cooperative learning management to enhance educational outcomes for small pilot schools, Chiang Mai sandbox. Also, to explore guidelines for cooperative learning management. Moreover, to evaluate the effectiveness of guidelines for cooperative learning management. This research follows a mixed-method approach. Phase 1 used the questionnaire to investigating the issues and needs in cooperative learning management. There are 125 participants in total, including school administrators and teachers from small pilot schools and Chiang Mai Education Sandbox. Phase 2, used include group interview records to gather data form 8 qualified individuals. Phase 3, the appropriateness of the guidelines is verified through a guideline's assessment form. The target group, consisting of 29 users and 9 qualified individuals. Data analysis involves using percentages, averages, standard deviations, and content analysis.

The study findings:

1. Problems and collaborative needs in Cooperative Learning are moderate overall. The most significant problem lies in operational collaboration, while the highest need for collaboration is in operational collaboration.

2. guidelines for cooperative learning management including understanding and adhering to the Educational Innovation Arae Act, linking and understanding contextual needs, creating an inclusive environment for genuine input, establishing Memorandums of Understanding, clarifying performance indicators and assessment criteria, and fostering a supportive environment to stimulate creativity.

3. The validity of guidelines for cooperative learning management is predominantly highest, with overall suitability, feasibility, and benefits also rated high.

Keywords: Guidelines; Cooperative; Education Sandbox.

บทนำ

จากเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ได้นำมาสู่การเสนอและการตราพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา เพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยประกาศให้ขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ใน 6 ภูมิภาค ในส่วนของภาคเหนือจังหวัดที่ได้เข้าร่วมพัฒนาเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ จังหวัดเชียงใหม่

แต่ด้วยสภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสภาวะการเกิดของประชากรไทยที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง เกิดสภาวะการณ์ของจำนวนผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบลดลง ทำให้สถานศึกษามีแนวโน้มปรับขนาดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็กหลายแห่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาและประสบปัญหาหลายด้าน เนื่องด้วยมีต้นทุนการจัดการเรียนการสอนต่อหัวสูงกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น จากข้อจำกัดของสถานศึกษาขนาดเล็กดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กไม่ประสบผลสำเร็จเทียบเท่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: 76-78)

สำหรับด้านการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาค้นคว้ามีสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนมากถึง 267 สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.08 โดยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากร และปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพลดลง ปรากฏให้เห็นจากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2562-2564 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน และผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศทุกปีการศึกษา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่, 2565: 44-64)

สภาพปัญหาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่มีจำนวน 19 สถานศึกษา แต่มีผู้บริหารสถานศึกษาเพียง 10 คนและมีจำนวนข้าราชการครูทั้งสิ้น 115 คน และจากรายงานผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ปีงบประมาณ 2562 กล่าวถึงปัญหาของการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ว่าพบปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ การบรรจุครูไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา อัตราการย้ายของครูสูง

ด้านผู้เรียนที่ขาดความพร้อมด้านภาษา เศรษฐกิจ และปัจจัยพื้นฐาน รวมถึงปัญหาการประสานงานเพื่อร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่, 2563: 26) สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุกรรมการวิชาการวิจัยและประเมินผล คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ที่ทำการศึกษาศภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ในปีงบประมาณ 2564 ยังคงพบปัญหาด้านการกระจายอำนาจ การให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษานำร่องยังติดกรอบระเบียบต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินโครงการขาดความคล่องตัว ขาดเครื่องมือ และความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การดำเนินกิจกรรมแบบ Active Learning ไม่สามารถดำเนินการได้และเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่, 2564: 212-214)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กลไกคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดและเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่, 2565: 1-4) สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการประชุมสภาการศึกษาเสวนาที่ได้เสนอแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนของสถานศึกษาขนาดเล็กโดยการมุ่งเน้นให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม และดำเนินการที่สอดคล้องกับบริบท และความเป็นไปได้ตามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: 134)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” เพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่สามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาความร่วมมือ และนอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการในการกำหนดยุทธศาสตร์ และนโยบายการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อตรวจสอบแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก ซึ่งได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก พรบ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 Callan & Ashwork (2004) A. M. Thomson and J. L. Perry (2006) Laal (2013) Chicago State University (2020) พฤษศม งามานูเอล ไบระหมาน (2552) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559) สุทธิชัย ปัญญโรจน์ (2561) และพชรพล หาญเมือง (2563) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การร่วมกำหนดเป้าหมาย 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมตัดสินใจ 4) การร่วมปฏิบัติ 5) การร่วมติดตามประเมินผล และ 6) การร่วมสร้างความสัมพันธ์

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 19 โรงเรียน จำนวน 125 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย และตัวแทนภาครัฐหรือภาคเอกชน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จำนวน 8 คน ที่ให้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

- ตัวแทนผู้บริหารการศึกษาหรือศึกษานิเทศก์วิทยฐานะชำนาญการพิเศษที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน

- ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กที่ได้รับการยอมรับด้านการบริหารงานวิชาการและ/หรือ สถานศึกษามีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 คน

- ตัวแทนอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารสถานศึกษา และ/หรือ การจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน

- ตัวแทนภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน

2.3 กลุ่มเป้าหมาย คือ การศึกษาขั้นตอนที่ 3 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 38 คน ดังนี้

- ผู้ใช้แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก จำนวน 29 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นศึกษานิเทศก์สถานศึกษาวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือผู้บริหารสถานศึกษาวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ตามขั้นตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ใช้การศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 รายละเอียดของหัวข้อและประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 องค์ประกอบ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ตามขั้นตอนที่ 3 เป็นแบบตรวจสอบแนวทางฯ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ใช้สอบถามความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 รายละเอียดของหัวข้อและประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อยที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นและพัฒนาเครื่องมือขึ้นเองโดยมีข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่จากขั้นตอนที่ 1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ในขั้นตอนที่ 1 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลส่งด้วยตนเองกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 19 โรงเรียนและติดตามแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจนได้กับคืนทั้งสิ้น 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.8

ในขั้นตอนที่ 3 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลส่งด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 38 คนและติดตามแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจนได้กับคืนทั้งสิ้น 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.1

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษานัดหมาย วัน เวลา สำหรับการสนทนากลุ่มย่อย โดยผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ซึ่งผู้ศึกษาได้มอบหมายให้ผู้ช่วยนักวิจัยทำหน้าที่เป็นดำเนินการ จัดบันทึกเพื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด และมีผู้ช่วยเหลือได้ใช้เครื่องมือบันทึกเสียงช่วยในการบันทึกตลอดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วนโดยแจ้งผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบตามจริยธรรมวิจัยในคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่ออธิบายคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการวิเคราะห์ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการรวบรวมข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มย่อยแล้วบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพปัญหาความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาเรียงลำดับสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย มีดังนี้ ด้านการร่วมปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการ

ร่วมกำหนดเป้าหมาย ด้านการร่วมประเมินติดตามผล ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมสร้าง ความสัมพันธ์ และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

ความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของ สถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่า ความต้องการอยู่ ในระดับมาก หากพิจารณาเรียงลำดับความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย มีดังนี้ ด้านการร่วมปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการร่วมประเมินติดตามผล ด้านการร่วมสร้างความสัมพันธ์ ด้านการร่วมวางแผน ด้านการ ร่วมกำหนดเป้าหมาย และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ ศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นข้อมูลที่สรุปจากการ สอนทนากลุ่ม สรุปดังนี้

ด้านการร่วมกำหนดเป้าหมาย ได้แก่

1. การทำความเข้าใจเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน

2. การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการ ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินไปทิศทางเดียวกัน

3. การกำหนดเป้าหมายให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาสนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ของสถานศึกษา

ด้านการร่วมวางแผน ได้แก่

1. การเชื่อมโยงและทำความเข้าใจความต้องการตามบริบทพื้นที่ให้การดำเนินงานเป็นไปตาม ความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การวางแผนออกแบบพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของพื้นที่

3. การออกแบบกระบวนการพัฒนาครูและหลักสูตรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านการร่วมตัดสินใจ ได้แก่

1. การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง

2. การจำแนกประเด็นในการตัดสินใจให้เหมาะสมกับบทบาทและระดับของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศตามบทบาท/ระดับการมีส่วนร่วม

ด้านการร่วมปฏิบัติ ได้แก่

1. การสร้างข้อตกลงร่วมกัน (Memorandum of Understanding: MOU) ในการส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้ให้เกิดความสำเร็จ

2. การวิเคราะห์ประเด็นสภาพปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ เพื่อจัดระดับสภาพปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ พร้อมจัดทำสารสนเทศสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

3. การสร้างแผนปฏิบัติการบูรณาการร่วมกัน เพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562

ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจ กำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบ่งชี้ความสำเร็จ

2. การกำหนดบทบาทผู้ประเมิน ขอบเขตการประเมิน ประเด็นการประเมิน เครื่องมือการประเมิน และปฏิทินการประเมินที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูลจัดระบบสารสนเทศโดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านร่วมสร้างปฏิสัมพันธ์ ได้แก่

1. การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. การสร้างความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นที่สร้างประโยชน์สำหรับทุกฝ่าย

3. การทำงานเป็นทีม เพื่อเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน และให้การสนับสนุนสิ่งจำเป็นในทางวิชาการและการพัฒนาศักยภาพของคนในทีม

4. ผลการตรวจสอบแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ความถูกต้องของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. จากสภาพปัญหาความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาเรียงลำดับสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย มีดังนี้ ด้านการร่วมปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการร่วมกำหนดเป้าหมาย ด้านการร่วมประเมินติดตามผล ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมสร้างความสัมพันธ์ และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานของสถานศึกษานำร่องที่ผ่านมามีความเป็นอิสระ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการแบ่งปันความรับผิดชอบหรือความร่วมมือในการทำงานร่วมกันน้อย ซึ่งอาจเกิดความเข้าใจและการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนระหว่าง

สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานและการปฏิบัติงาน รวมถึงการมีข้อจำกัดในด้านนโยบายหรือกฎระเบียบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น ข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรหรือการบังคับใช้นโยบายที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พันสวรรค์ (2562, 50-55) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการคณะกรรมการสถานศึกษาบางคนติดภารกิจไม่สามารถมาประชุมได้อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พิมณัฐ์ สุกายอง (2563, 77-81) วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอมะปาย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอมะปาย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหารวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การกำหนดพันธกิจในการสนับสนุนให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน แต่ไม่สามารถดำเนินงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ความต้องการความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่า ความต้องการอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเรียงลำดับความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย มีดังนี้ ด้านการร่วมปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการร่วมประเมินติดตามผล ด้านการร่วมสร้างความสัมพันธ์ ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมกำหนดเป้าหมาย และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังคงพบอุปสรรคในการดำเนินงาน ขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการเรียนรู้ เนื่องจากติดกรอบระเบียบต่างๆ และขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาที่ทำให้การดำเนินงานเกิดความไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังเท่าที่ควร ดังนั้นหากต้องการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอาจต้องเข้ามามีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการดำเนินงาน รวมถึงการประสานการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ชัดเจน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร บุญกว้างและ จินณวัตร ปะโคทั้ง (2559, 217) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือ การรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน คณะครู มีความสามัคคี และร่วมกันดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของหสนัย เจริญจบ (2564, 99) วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยการกำหนดให้มีส่วนร่วมในฐานะกรรมการการศึกษาและมีโอกาสเข้าร่วมประชุมเข้ากิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามโอกาสในรูปแบบวิชาการต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความสำคัญกับการจัดการศึกษามากขึ้นและได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในสังคม

2. ผลการศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ **ด้านการร่วมกำหนดเป้าหมาย** ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน 2) การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินไปทิศทางเดียวกัน และ 3) การกำหนดเป้าหมายให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาสนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร การปรับเปลี่ยนการบริหาร และการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้มีความชัดเจนเหมาะสมกับบริบทและความต้องการในพื้นที่ และควรเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับข้อบังคับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 เพื่อช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดเน้น วางแผนการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและเป็นการช่วยป้องกันการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือการละเมิดกฎหมาย รวมถึงช่วยให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยารัตน์ แยมศรีแก้ว และ 211-212) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการความร่วมมือจะประสบความสำเร็จอย่างดีต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสร้างความชัดเจนในผลประโยชน์ที่จะเกิดร่วมกัน มีคุณธรรมในการดำเนินการให้เกิดความคุ้มค่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือให้เข้มแข็ง มีการกำหนดนโยบายความร่วมมือที่ชัดเจน ตลอดจนการเชื่อมโยงองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดความร่วมมือ ให้เกิดความตระหนักที่จะร่วมมือ ซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในองค์กรในการสร้างความร่วมมือ **ด้านการร่วมวางแผน** ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงและทำความเข้าใจความต้องการตามบริบทพื้นที่ให้การดำเนินงานเป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) การวางแผนออกแบบพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และ 3) การออกแบบกระบวนการพัฒนาครูและหลักสูตรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาควรเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความต้องการและการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องตามบริบทของพื้นที่ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน

ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจและสร้างความเข้าใจกระบวนการทำงานของสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยให้สามารถจัดการทรัพยากรทางการศึกษา สร้างการเชื่อมโยงความร่วมมือที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของวาทีณี พูลทรัพย์ (2563, 168-169) วิจัยเรื่อง องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ การบริหารฐานนวัตกรรมการศึกษา เนื่องจากการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในแต่ละพื้นที่ต้องมีการศึกษาข้อมูล และบริบทสร้างความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่เพื่อให้การบริหารเป็นไปเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างแท้จริง สิ่งที่เห็นได้ชัดจากการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นใน 6 ภูมิภาคทั่วประเทศ คือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน และมีจุดเน้นการบริหารที่มีแนวทางชัดเจนภายใต้บริบทของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องมีความพิเศษเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ **ด้านการร่วมตัดสินใจ** ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง 2) การจำแนกประเด็นในการตัดสินใจให้เหมาะสมกับบทบาทและระดับของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 3) การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศตามบทบาทหรือระดับการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องอาศัยการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหรือการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ความร่วมมือดังกล่าวมีประสิทธิภาพควรมีการสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้มีความรับผิดชอบ และความรู้สึกเป็นเจ้าของผลลัพธ์ของการตัดสินใจในการดำเนินงานมากขึ้น อันเป็นผลดีต่อสถานศึกษาในระยะยาว ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของว่าที่ร้อยตรีฉวีพร สุขประเสริฐ (2562, 45) วิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำแบบรับใช้ที่ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การเคารพความแตกต่างทางความคิดของพนักงาน การเปิดรับความเห็นที่แตกต่าง การเปิดโอกาสให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอความเห็นและแสดงออกทางความคิด ตลอดจนการทำความเข้าใจในความต้องการของพนักงานและตอบสนองความต้องการของพนักงานเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง **ด้านการร่วมปฏิบัติ** ได้แก่ 1) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน (Memorandum of Understanding: MOU) ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความสำเร็จ 2) การวิเคราะห์ประเด็นสภาพปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ เพื่อจัดระดับสภาพปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ พร้อมจัดทำสารสนเทศสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา และ 3) การสร้างแผนปฏิบัติการบูรณาการร่วมกัน เพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

การศึกษา พ.ศ. 2562 ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเกิดความน่าเชื่อถือควรมีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อให้การทำงานมีความชัดเจนในเรื่องของการร่วมมือ ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย เพื่อให้เข้าใจถึงเป้าหมายที่มีต่อกัน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยลดความขัดแย้งและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเชื่อถือระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อีกด้วย

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของตรีสุคนธ์ คุณาเอก (2563, 192) วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อนำสู่การออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นบทบาทผู้ให้ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน ซึ่งเป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อะหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน และทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความสำคัญมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนจึงควรมีการผลักดันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนหรือกำหนดข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจ กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบ่งชี้ความสำเร็จ 2) การกำหนดบทบาทผู้ประเมิน ขอบเขตการประเมิน ประเด็นการประเมิน เครื่องมือการประเมิน และปฏิทินการประเมินที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา และ 3) การรวบรวมข้อมูลจัดระบบสารสนเทศโดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนมีส่วนช่วยให้สถานศึกษานำร่องได้รับข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์และกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพกับผู้เรียน ซึ่งการติดตามประเมินผลที่ดีนั้นต้องเกิดจากการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวิธีการประเมินที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การออกแบบเครื่องมือและการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตามและประเมินประกอบด้วยจึงจะทำให้การประเมินผลมีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา กะแหะเตบ, นพรัตน์ ชัยเรือง และประยงค์ ชูรักษ์ (2561, 164-165) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีแนวทางพัฒนา ได้แก่ สร้างความตระหนักในการนิเทศการศึกษา จัดให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร นำผลการนิเทศมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจังและ

เป็นระบบ มีระบบการนิเทศที่ชัดเจน และมีผู้เชี่ยวชาญการนิเทศตลอดจนการอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ควรวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน โดยอาศัยพื้นฐานของตัวผู้เรียนเอง และมีวิธีการที่หลากหลาย ควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องตรงตามสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด ควรมีจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลไปในทิศทางเดียวกัน มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และมีการวัดและประเมินผลอย่างมีระบบ มีเกณฑ์และแนวทางการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน **และด้านร่วมสร้างปฏิสัมพันธ์** ได้แก่ 1) การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ 2) การสร้างความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นที่สร้างประโยชน์สำหรับทุกฝ่าย และ 3) การทำงานเป็นทีม เพื่อเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน และให้การสนับสนุนสิ่งจำเป็นในทางวิชาการและการพัฒนาศักยภาพของคนในทีม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การรักษาความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสำคัญอย่างมากในด้านการพัฒนาและการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะหากสถานศึกษามีความร่วมมือที่ดีจะมีผลต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสร้างสรรค์พื้นที่การเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษา การเรียนรู้ของผู้เรียนไปพร้อมกับการเสริมสร้างชุมชนและสังคมโดยรอบอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลรัสมิ์ สายมะณี (2563, 76) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการมากที่สุด เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาในการดำเนินงาน และลงมือปฏิบัติจึงจำเป็นที่จะต้องต้องมีเป้าหมายเดียวกัน ประสานความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมทำงาน ด้วยความมุ่งมั่นให้การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม เป็นทั้งผู้นำองค์กรและตระหนักในการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน จัดให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย ให้การปรึกษาหารือกัน และการสร้างความร่วมมือกันอย่างแข็งขัน ส่งเสริมติดตามและพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการตรวจสอบแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม พบว่าด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความถูกต้องของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประเด็นความถูกต้องตามหลักวิชาการมีความสอดคล้องกับการบริหารจัดการ

เรียนรู้ กระบวนการความร่วมมือ ซึ่งหากพิจารณาจากการศึกษาค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูลเป็นการดำเนินงานด้วยวิธีการที่มีความหลากหลายสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน แนวทางการสร้างความร่วมมือที่จัดทำขึ้นยังเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ที่ระบุไว้ในราชกิจจานุเบกษา (2562, 112-113) มาตรา 20(2) กำหนดให้คณะกรรมการขับเคลื่อนมีหน้าที่และอำนาจประสานให้หน่วยงานทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและ เอกชน ดำเนินการร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานและมาตรา 26 กำหนดให้คณะกรรมการขับเคลื่อน หรือสถานศึกษานำร่อง แล้วแต่กรณี ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคม ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาด้วย ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของหัตถ์สนัย เจนจบ (2564, 92) วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านความเหมาะสมและด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแนวทางที่ได้พัฒนาขึ้นจากการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีโอกาสในการสะท้อนถึงสภาพปัญหาและความต้องการความร่วมมือในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้เห็นทิศทางในการช่วยแก้ปัญหาและลดอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก ซึ่งกระบวนการที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กทำให้เห็นความเหมาะสมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานและการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของถิรวัฒน์ ไกลภัย, สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง และขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ (2565, 393) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ทดลองนำไปใช้นั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาฯ คือ 1) การทำความเข้าใจเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน 2) การเชื่อมโยงและทำความเข้าใจความต้องการตามบริบทพื้นที่ให้การดำเนินงานเป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง 4) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน (Memorandum of Understanding: MOU) ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความสำเร็จ 5) การสร้างความเข้าใจ กำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบ่งชี้ความสำเร็จ และ 6) การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำร่องควรกำหนดเป้าหมายในระดับสถานศึกษาและระดับชุมชนควบคู่กัน โดยร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ หากการดำเนินงานสำเร็จผลจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ให้ดีขึ้นและทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งเป็นการสร้างจิตสำนึกและความผูกพันของคนในพื้นที่ต่อสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษานำร่องควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่บริการร่วมกำหนดเป้าหมาย ร่วมวางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนาทักษะหรือสมรรถนะหรือเจตคติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูในสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่จัดกิจกรรมร่วมกันหรือจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของสถานศึกษา อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เพิ่มพูนองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานระหว่างกัน อันจะเป็นผลดีต่อการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือของชุมชนต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

3. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก พื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร บุญกว้าง และจิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2559). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา :
โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. วารสาร
บริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 16(1), 217-226.
- กุลรัสมิ์ สายมะณี. (2563). การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหาร
จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่.
- ตรีสุคนธ์ คุณาเอก. (2563). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถิรวัฒน์ ไกลภัย, สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง และ ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. (19, สิงหาคม 2564). แนวทางการ
บริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ
ครั้งที่ 16 ปีการศึกษา 2564, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พชรพล หาญเมือง. (2563). การสร้างความร่วมมือในการจัดการที่ดินสาธารณะประโยชน์: กรณีศึกษา โคก
หนองลิม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- พฤษ เอมมานูเอล ไบระมาน. (2552). การสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้าแรงงานทาสบนเรือประมง.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมพ์พิชฌัญญ์ สุกายอง. (2563). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วาทีณี พูลทรัพย์. (2563). องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญา
ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ว่าที่ร้อยตรีฉวีพร สุขประเสริฐ. (2562). รูปแบบภาวะผู้นำแบบรับใช้ที่ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน.
สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ศักดิ์ดา กะแหมะเตบ, นพรัตน์ ชัยเรือง และประยงค์ ชูรักษ์. (2561). แนวทางการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2559). ความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). สภาการศึกษาเสวนา 2020 (OEC Forum 2020): การศึกษายกกำลังสอง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่. (2564). แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่. (2565). ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่.
- สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2561). การทำงานเป็นทีมดีกว่าการทำงานคนเดียวอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566 เข้าถึงได้จาก <https://www.up-2be.com/การทำงานเป็นทีมดีกว่า/>
- หัตถ์นัย เจนจบ. (2564). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Callan, V. & Ashworth, P. (2004). Working Together: Industry and VET Provider Training Partnerships. Retrieved on March 15, 2023, from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED495165.pdf>
- Laal, M. (2013). Collaborative learning; elements. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 814-818.